

LIETUVOS IR ŠVEICARIJOS BENDRADARBIAVIMO PROGRAMA

**LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS,
KAIP NACIONALINĖS KOORDINAVIMO INSTITUCIJOS (NKI),
IR
ŠVEICARIJOS PLĖTROS IR BENDRADARBIAVIMO AGENTŪROS
(ŠPBA)**

**PARAMOS SUSITARIMAS
DĖL PARAMOS LĖŠŲ SKYRIMO PAVIENIAM PROJEKTUI
„VAIZDO PERDAVIMO, ĮRAŠYMO IR SAUGOJIMO SISTEMOS
SUKŪRIMAS IR ĮDIEGIMAS TEISMUOSE“,
ĮGYVENDINAMAM NUO
2011 M. KOVO 15 D. IKI 2013 M. KOVO 15 D.**

Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – Lietuva) ir Šveicarijos plėtros ir bendradarbiavimo agentūra (ŠPBA) (toliau – Šveicarija),

toliau – Susitariančiosios Šalys,

atsižvelgdamos į draugiškus abiejų šalių santykius;

siekdamos sustiprinti šiuos santykius ir našų abiejų šalių bendradarbiavimą;

norėdamos toliau skatinti socialinę ir ekonominę plėtrą Lietuvos Respublikoje;

remdamosi 2007 m. gruodžio 20 d. sudarytu Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Šveicarijos Konfederacijos Federacinės Tarybos pagrindų susitarimu dėl Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos, kuria siekiama sumažinti ekonominius ir socialinius skirtumus išsiplėtusioje Europos Sąjungoje, įgyvendinimo;

atsižvelgdamos į Šveicarijos paramos lėšų skyrimą pavieniam projektui „Vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos sukūrimas ir įdiegimas teismuose“ (toliau – pavienis projektas) Lietuvos Respublikoje ir Šveicarijoje,

susitarė:

1 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame Paramos susitarime, jei pagal kontekstą nereikalaujama kitaip, sąvokų reikšmė yra tokia:

„Pagrindų susitarimas“ – 2007 m. gruodžio 20 d. sudarytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Šveicarijos Konfederacijos Federacinės Tarybos pagrindų susitarimas dėl Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos, kuria siekiama sumažinti ekonominius ir socialinius skirtumus išsiplėtusioje Europos Sąjungoje, įgyvendinimo.

„Įnašas“ – pagal Pagrindų susitarimą Šveicarijos skiriamas negražintinas finansinis įnašas.

„Paramos susitarimas“ – Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, kaip nacionalinės koordinavimo institucijos (NKI), ir Šveicarijos plėtros ir bendradarbiavimo agentūros (ŠPBA) susitarimas, kuriame nustatomos Susitariančiųjų Šalių teisės ir pareigos dėl pavienio projekto įgyvendinimo.

„Įgyvendinimo sutartis“ – NKI, viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros ir projekto vykdytojo susitarimas dėl pavienio projekto įgyvendinimo.

„Nacionalinė koordinavimo institucija (NKI)“ – Lietuvos Respublikos finansų ministerija, atsakinga už Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos koordinavimą.

„Pavienis projektas“ – šiame Paramos susitarime apibūdintas konkretus projektas.

„Paramos lėšos“ – negražintinas finansinis įnašas, kurį Šveicarija skiria pagal šį Paramos susitarimą.

„Projekto vykdytojas“ – bet kuri valdžios institucija, viešasis ar privatus juridinis asmuo, taip pat bet kuri kita Susitariančiųjų Šalių pripažinta organizacija, kuriai pavesta įgyvendinti pagal šį Paramos susitarimą finansuojamą pavienį projektą.

„Avansinis mokėjimas“ – lėšos, kurias Šveicarijos institucija perveda NKI po to, kai NKI atlieka avansinį mokėjimą projekto vykdytojui.

2 straipsnis

Pavienio projekto tikslas ir taikymo sritis

2.1. Pavienio projekto tikslas yra sukurti sistemą, kuri leistų rengti nuotolinius teismo posėdžius, taip pat įrašyti ir saugoti šių posėdžių medžiagą elektronine forma.

2.2. Pavienis projektas turi būti įgyvendinamas remiantis šiais dokumentais, išvardytais pagal pirmumą teisinio taikymo atžvilgiu: Pagrindų susitarimu ir jo priedais, šiuo Paramos susitarimu ir ŠPBA pritarimo pavieniam projektui patvirtinimu (1 priedas), Galutine projekto paraiška (2 priedas) ir Mokėjimo planu (3 priedas).

3 straipsnis

Suma ir panaudojimas

3.1. Apytikriai apskaičiuota bendra pavienio projekto išlaidų suma sudaro 2 024 000 (du milijonus dvidešimt keturis tūkstančius) CHF. Apytikriai apskaičiuota pavienio projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma sudaro 2 024 000 (du milijonus dvidešimt keturis tūkstančius) CHF.

3.2. Šveicarija Lietuvos Respublikai skiria **ne didesnę nei 1 720 000 (vieno milijono septynių šimtų dvidešimt tūkstančių) CHF** paramos lėšų sumą **Šveicarijos frankais** 2 straipsnyje apibrėžtam pavieniam projektui įgyvendinti.

3.3. Paramos lėšomis padengiama **ne daugiau kaip 85 proc.** visų pavienio projekto tinkamų finansuoti išlaidų Šveicarijos frankais. Įgyvendinant pavienį projektą šis rodiklis neturi būti viršijamas. Jis apskaičiuojamas pagal faktines išlaidas Šveicarijos frankais. NKI užtikrina, kad iš Lietuvos finansinių išteklių bus laiku bendrai finansuojama **ne mažiau kaip 15 proc.** visų pavienio projekto tinkamų finansuoti išlaidų Šveicarijos frankais.

3.4. Kaip nurodyta Pagrindų susitarimo 7 straipsnio 1 dalyje, pridėtinės vertės mokestis (PVM) laikomas tinkamomis finansuoti išlaidomis tik tuo atveju, jeigu projekto vykdytojas arba paramos gavėjas jas tikrai ir galutinai patyrė. PVM, kurį bet koku pagrindu yra galimybė susigrąžinti, negali būti laikomas tinkamomis finansuoti išlaidomis, net jeigu projekto vykdytojas arba paramos gavėjas jo faktiškai nesusigrąžino.

3.5. Kaip nurodyta Pagrindų susitarimo 7 straipsnio 2 dalyje, kitos rinkliavos ar mokesčiai, visų pirma tiesioginiai mokesčiai ir nuo atlyginimų skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos, yra tinkamos finansuoti išlaidos tik tuo atveju, jeigu jas tikrai ir neabejotinai patyrė projekto vykdytojas arba paramos gavėjas.

3.6. Šios išlaidos nėra tinkamos finansuoti skiriant paramos lėšas: išlaidos, patirtos iki dienos, kurią visos Susitariančiosios Šalys pasirašė šį Paramos susitarimą, skolos palūkanos, nekilnojamojo turto pirkimo išlaidos ir pridėtinės vertės mokestis, kurį galima susigrąžinti, kaip nurodyta šio Paramos susitarimo 3 straipsnio 4 dalyje.

3.7. Paskutinė išlaidų tinkamumo diena sutampa su pavienio projekto įgyvendinimo pabaigos diena, kaip apibrėžta šio Paramos susitarimo 23 straipsnio 2 dalyje. Su atsiskaitymu, auditu ir vertinimu susijusių išlaidų tinkamumo terminas baigiasi praėjus šešiams mėnesiams nuo pavienio projekto įgyvendinimo pabaigos dienos. Mokėjimo

paraiškas Šveicarija turi gauti ne vėliau nei praėjus šešioms mėnesiams nuo atitinkamos paskutinės išlaidų tinkamumo dienos.

3.8. Paramos lėšų dalis, kuri lieka nepanaudota įgyvendinus pavienį projektą, yra tinkama perskirstyti iki dienos, esančios likus dviem mėnesiams iki paramos skyrimo laikotarpio pabaigos (bet ne vėliau nei iki 2012 m. balandžio 14 d.), jei Susitariančiosios Šalys nėra susitarusios kitaip.

4 straipsnis

Išlaidų kompensavimo procedūros

4.1. Paramos lėšos išmokamos pagal Pagrindų susitarimo 2 priedo 3 ir 4 dalis bei Mokėjimo planą (šio Paramos susitarimo 3 priedas). Mokėjimai atliekami du kartus per metus.

4.2. Mokėjimai atliekami kompensuojant NKI išmokėtus avansinius mokėjimus arba kompensuojant tinkamas finansuoti išlaidas, patirtas įgyvendinant pavienį projektą, kai Šveicarija gauna ir patvirtina ataskaitas pagal 9 ir 10 straipsnius.

4.3. Šveicarijai NKI siunčiamose mokėjimo paraiškose sumos nurodomos Šveicarijos frankais, o NKI vietos valiutą į Šveicarijos frankus verčia pagal Lietuvos banko valiutos kursą, galiojantį atitinkamo NKI atlikto mokėjimo dieną.

4.4. Avansinius mokėjimus Šveicarija kompensuoja tada, kai NKI atlieka avansinį mokėjimą projekto vykdytojui ir kai NKI pateikia mokėjimo paraišką avansiniam mokėjimui. Nė viena tarpinė ataskaita nėra susijusi su tokiu kompensavimu.

4.5. Remiantis mokėjimo paraiškų arba mokėjimo paraiškų avansinių mokėjimų patvirtinimu, kiekvienos Šveicarijos frankais Šveicarijos kompensuotos sumos atitinkamą vertę vietos valiuta NKI registruoja vadovaudamasi Lietuvos banko valiutos kursu, galiojančiu kompensacijos gavimo į Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sąskaitą dieną.

4.6. Šio Paramos susitarimo 4 straipsnio 3 dalyje nurodytas mokėjimo paraiškas Šveicarija turi gauti ne vėliau nei praėjus šešioms mėnesiams nuo paskutinės išlaidų tinkamumo dienos (plg. su 3 straipsnio 7 dalimi).

4.7. Visi su šiuo Paramos susitarimu susiję mokėjimai Šveicarijos frankais pervedami Lietuvai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, sąskaitos Nr. (IBAN) LT65 1010 0000 0663 2403, Swift Nr. LIAB LT 2X, banko kodas 10100 Lietuvos banke, Gedimino pr. 6, Vilnius, LT-01103.

5 straipsnis

Viešieji pirkimai

5.1. Viešuosius pirkimus vykdo projekto vykdytojas pagal nacionalinę teisę ir kitus teisės aktus ir vadovaudamasis Lietuvos viešųjų pirkimų įstatymu ir Pagrindų susitarimo 2 priedo 3.3 punktu.

5.2. Siekiant padidinti skaidrumą ir užkirsti kelią korupcijai, viešųjų pirkimų konkursų dokumentuose turėtų būti nuostata dėl sąžiningumo.

5.3. Jeigu skelbiamas viešojo pirkimo konkursas, kurio biudžetas neviršija 100 000 CHF, projekto vykdytojas teikdamas Šveicarijai tarpines ataskaitas pateikia ir

atitiktis atitinkamoms viešojo pirkimo taisyklėms patvirtinimą ir trumpą viešojo pirkimo konkurso eigos aprašymą.

5.4. Jeigu skelbiamas viešojo pirkimo konkursas, kurio biudžetas viršija 100 000 CHF, tačiau neviršija 500 000 CHF, tuo pat metu, kai Lietuvoje viešai paskelbiamas pranešimas apie viešąjį pirkimą, Šveicarijai pateikiamas tokio skelbimo tekstas anglų kalba. Per 30 kalendorinių dienų nuo sutarties pasirašymo dienos Šveicarijai pateikiamas atitiktis atitinkamoms viešojo pirkimo taisyklėms patvirtinimas, trumpas viešojo pirkimo konkurso eigos aprašymas ir, jei būtina, atitinkamos viešojo pirkimo konkurso procedūros pasirinkimą pagrindžianti informacija.

5.5. Jeigu skelbiamas viešojo pirkimo konkursas, kurio biudžetas viršija 500 000 CHF, Šveicarijai pateikiamas viešojo pirkimo konkurso dokumentuose pateiktų standartinių terminų ir sąlygų vertimas į anglų kalbą, kad ji galėtų pareikšti savo neprieštaravimą; tuo pat metu, kai Lietuvoje viešai paskelbiamas pranešimas apie viešąjį pirkimą, Šveicarijai pateikiamas tokio skelbimo tekstas anglų kalba; prieš pasirašant sutartis Šveicarijai pateikiama posėdžio, per kurį skelbiami konkurso laimėtojai, protokolo santrauka; sutartys pateikiamos Šveicarijai susipažinti per 20 dienų nuo jų pasirašymo dienos.

5.6. Pagal Pagrindų susitarimo 6 straipsnio 5 dalį abi Šalys susitaria teikti visą informaciją, susijusią su viešųjų pirkimų konkursų eiga, ir kitus nei pirmiau išvardyti dokumentus, kurių gali pagrįstai paprašyti kita Šalis.

5.7. Šveicarija turi teisę kaip stebėtoja dalyvauti posėdyje, kuriame atplėšiami vokai su pasiūlymais.

5.8. Šveicarija turi teisę atlikti taikomos viešųjų pirkimų praktikos ir procedūrų auditą laikydamasi Pagrindų susitarimo 6 straipsnio 5 dalyje nustatytų reikalavimų.

6 straipsnis

NKI ir ŠPBA pareigos

6.1. NKI pagal kompetenciją ir atsakomybę imasi visų veiksmų, įskaitant bendro finansavimo ir kitų būtinų ar tinkamų pavieniam projektui įgyvendinti priemonių koordinavimą ir kontrolę. Per metus nuo šio Paramos susitarimo dienos NKI Šveicarijos įnašo biurui Estijai, Latvijai ir Lietuvai pateikia santrauką įstatymų lydymųjų teisės aktų, kuriais užtikrinamas tinkamas pavienio projekto lėšomis įsigytų pirkinų naudojimas teismų posėdžiuose.

6.2. NKI gali pavesti dalį savo su Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos administravimu susijusių užduočių ir pareigų viešajai įstaigai Centrinei projektų valdymo agentūrai.

6.3. NKI atsako už pavienio projekto įgyvendinimą, kontrolę ir vertinimą, taip pat už paramos lėšų panaudojimą, vadovaujantis šiuo Paramos susitarimu ir tuo, kas nustatyta Pagrindų susitarime. NKI užtikrina, kad susijusios agentūros ir kitos įstaigos laikytųsi šio Paramos susitarimo, taip pat ir Pagrindų susitarimo.

6.4. NKI sudaro Įgyvendinimo sutartį su viešąja įstaiga Centrine projektų valdymo agentūra ir Nacionaline teismų administracija. Ši Įgyvendinimo sutartis turi atitikti šį Paramos susitarimą, taip pat ir Pagrindų susitarimą. Tas pat taikoma ir bet kuriam kitam susitarimui, pasirašytam įgyvendinant šį pavienį projektą.

6.5. NKI įsipareigoja remti, informuoti Šveicarijos įnašo biurą Estijai, Latvijai ir Lietuvai ir jam patarti dėl su pavieniu projektu susijusių klausimų, įskaitant pažeidimus ir sukčiavimą. NKI įsipareigoja nedelsdama raštu informuoti Šveicarijos įnašo biurą Estijai, Latvijai ir Lietuvai apie bet kokius pokyčius, kurie galėtų paveikti šio pavienio projekto įgyvendinimą. Siekdama išvengti neatitaisomų nuostolių grėsmės, NKI nedelsdama imasi būtinų atsargumo priemonių.

6.6. NKI visada aiškiai teigia, kad ji veikia pagal Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programą, kuria siekiama sumažinti ekonominius ir socialinius skirtumus išsiplėtusioje Europos Sąjungoje. Visuose leidiniuose pavienį projektą privalu vadinti „Lietuvos ir Šveicarijos projektu“. Lietuvos visuomenė bus informuojama apie pavienį projektą ir Šveicarijos skirtą paramą.

6.7. ŠPBA paprašyta padeda NKI planuoti, įgyvendinti, kontroliuoti ir vertinti pavienį projektą.

6.8. ŠPBA pritaria projekto ataskaitų veiklos ir finansinėms dalims ir auditams, jei jie atitinka visus reikalavimus. Pareiškusi pritarimą ŠPBA moka išmokas vadovaudamasi pavienio projekto finansiniu planavimu.

6.9. Visa ŠPBA skirta informacija dėl šio Paramos susitarimo siunčiama Šveicarijos įnašo biurui Estijai, Latvijai ir Lietuvai, kuris paprastai atstovauja ŠPBA palaikant ryšius su NKI.

7 straipsnis

Pavienio projekto organizavimas

7.1. Projekto vykdytojas prižiūri ir vadovauja pavienio projekto įgyvendinimui, taip pat sukuria tinkamą stebėsenos ir audito sistemą.

7.2. Pagal šį Paramos susitarimą finansuojamą pavienį projektą įgyvendina šis projekto vykdytojas:

- Nacionalinė teismų administracija

7.3. Su pavieniu projektu susijusius strateginius sprendimus priima Pavienio projekto priežiūros komitetas.

7.4. Pavienio projekto priežiūros komiteto funkcijos ir pareigos apima, bet tuo neapsiriboja:

- pavienio projekto įgyvendinimo strateginiu lygmeniu stebėjimą;
- pritarimą pavienio projekto įgyvendinimo ataskaitų veiklos ir finansinei dalims;
- įgyvendinimo plano pakeitimą, jei reikia, ir biudžeto pakeitimą, jei reikia, neviršijant susitartų biudžeto keitimo ribų;
- bet kokių priemonių, kurios, manoma, reikalingos visapusiškai įgyvendinti numatytus tikslus, taikymą.

7.5. Priežiūros komiteto nariai yra šių šalių atstovai:

7.5.1. Balsavimo teisę turintys nariai:

- projekto vykdytojas – Nacionalinė teismų administracija;
- teismų atstovai;

- Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos atstovas (-ai).

7.5.2. Nariai, turintys balso, bet neturintys balsavimo teisės:

- Lietuvos Respublikos finansų ministerija;
- Centrinė projektų valdymo agentūra.

7.5.3. Stebėtojai (neprieštaravimo teisę turintys nariai):

- Šveicarijos įnašo biuras Estijai, Latvijai ir Lietuvai.

8 straipsnis

Stebėseną ir peržiūra

NKI užtikrina stebėsenos sistemos, kuri leistų nuolat vertinti, kokia yra pasiūlytų tikslų įgyvendinimo būklė, sukūrimą. Stebėsenos rezultatai ir išvados pateikiami kaip projekto ataskaitų dalis, kaip nurodyta toliau pateiktame 9 straipsnyje, ir jie turi sudaryti Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos metinių ataskaitų pagrindą, kaip nustatyta Pagrindų susitarimo 8 straipsnyje.

9 straipsnis

Ataskaitų teikimas

9.1. Tarpinės ataskaitos apima šešių mėnesių laikotarpį ir pateikiamos Šveicarijai ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo Mokėjimo plane (3 priedas) numatyto laikotarpio pabaigos. Pirmoji tarpinė ataskaita už laikotarpį nuo šio Paramos susitarimo pasirašymo dienos iki 2011 m. gruodžio 31 d. pateikiama ne vėliau kaip 2012 m. balandžio 30 d. Laikotarpis, kurį apima paskutinė tarpinė ataskaita, gali skirtis nuo pirmiau nurodyto laikotarpio. Tarpinėmis ataskaitomis yra pagrindžiami mokėjimo prašymai, todėl Šveicarijai jos turi būti pateikiamos kartu su atitinkama mokėjimo paraiška. Jose pateikiama informacija apie finansinę ir projekto įgyvendinimo pažangą, palyginamos faktinės ir planuotos išlaidos ir atnaujinta informacija apie pažangos būklę, patvirtinant bendrąjį finansavimą. Bet koks svarbus nukrypimas turi būti pagrįstas ir pasiūlytos taisomosios priemonės.

9.2. Metinės projekto ataskaitos teikiamos Šveicarijai ne vėliau kaip praėjus keturiems mėnesiams nuo kalendorinių metų pabaigos. Pirmą projekto metinę ataskaitą už 2011 metus teikiama ne vėliau kaip 2012 m. balandžio 30 d. Metinėse projekto ataskaitose yra veiklos dalis, kurioje aprašoma pavienio projekto pažanga, ir finansinė dalis (finansinė ataskaita), apimanti ataskaitinių metų finansinės pažangos duomenų santrauką ir suvestinius duomenis iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos. Jose faktinės išlaidos palyginamos su planuotomis ir pasiekta pažanga remiantis kiekybiniais laimėjimų rodikliais ir, jei įmanoma, rezultatų rodikliais. Bet koks didesnis nukrypimas turi būti pagrįstas ir pasiūlytos taisomosios priemonės. Metinės projekto ataskaitos nesusietos su mokėjimo paraiškomis.

9.3. Galutinė projekto ataskaita pateikiama ne vėliau kaip praėjus šešioms mėnesiams nuo pavienio projekto įgyvendinimo pabaigos dienos, t. y. ne vėliau kaip 2013 m. rugsėjo 15 d. Galutinė projekto ataskaita kartu su paskutine tarpine ataskaita ir galutinio finansinio audito išvadamis yra galutinės kompensacijos mokėjimo pagrindas. Antroji galutinė projekto ataskaita, apimanti atsiskaitymą, auditą ir vertinimą, turi būti pateikta ne vėliau nei iki 2014 m. kovo 15 d. Su atsiskaitymu, auditu ir vertinimu

susijusioms išlaidoms padengti skirta paskutinė kompensacija pagrindžiama tik antrąja galutine projekto ataskaita (plg. su 3 straipsnio 7 dalimi). Galutinėje projekto ataskaitoje yra veiklos dalis, kurioje dokumentuojami ir komentuojami atlikti veiksmai bei pasiekti rezultatai, palyginti su pradiniu planu, taip pat tai, kaip buvo laikomasi tokių principų dėl horizontaliųjų klausimų ir rezultatų tvarumo, pasiūloma tai, iš ko galima pasimokyti, ir pateikiamos išvados. Joje yra finansinė dalis (galutinė finansinė ataskaita), kurioje pateikiama viso pavienio projekto finansinių duomenų santrauka ir palyginamos faktinės ir planuotos išlaidos.

9.4. Finansinės tarpinių, metinių projekto ir galutinių projekto ataskaitų dalys, pagrįstos sąskaitomis faktūromis ar lygiaverčiais dokumentais, turi būti pateikiamos vietos valiuta.

10 straipsnis

Auditas

10.1. NKI patvirtina, kad atlikus atitikties auditą įrodoma, jog pavienis projektas ir su jo įgyvendinimu susijusios institucijos, iš esmės, projekto vykdytojas, laikosi teisinių įsipareigojimų, atitinkamų gairių, procedūrų ir kad sukurta atitinkama struktūra bei vidaus kontrolės sistema (kaip nurodyta Pagrindų susitarimo 2 priedo 3 dalyje). Atitikties audito patvirtinimo raštas anglų kalba pateikiamas Šveicarijai prieš pateikiant pirmąją mokėjimo paraišką arba kartu su ja.

10.2. Remiantis rizikos įvertinimu ir galimais papildomais Šveicarijos reikalavimais, sukuriama metinis sistemų audito planas. Remiantis šiuo metiniu sistemų audito planu, dėl kurio susitarta su Šveicarija, paskirtosios audito organizacijos (pvz., projekto vykdytojo vidaus audito tarnyba) vykdo kontrolę ir atlieka auditą vadovaudamasi atitinkama nacionaline teise. Atlikdamos auditą jos tikrina, ar lėšos panaudotos tinkamai, teikia rekomendacijas dėl kontrolės sistemos stiprinimo ir praneša Šveicarijai apie visus patvirtintus arba įtariamo sukčiavimo ar pažeidimo atvejus.

10.3. Baigus įgyvendinti pavienį projektą, sertifikuota išorės audito organizacija atlieka galutinį finansinį auditą. Šis auditas apima laikotarpį nuo šio Paramos susitarimo pasirašymo dienos iki 2013 m. kovo 15 d. NKI Šveicarijai perduoda audito išvadas ir rekomendacijas kartu su galutine projekto ataskaita ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo pavienio projekto įgyvendinimo pabaigos, bet ne vėliau kaip iki 2013 m. rugsėjo 15 d.

10.4. Projekto vykdytojas perka pripažintą profesinę reputaciją turinčios viešosios institucijos arba privačios įmonės audito paslaugas. NKI nedelsdama praneša Šveicarijai pasirinktos audito organizacijos pavadinimą. Pavienio projekto galutinio finansinio audito išlaidos yra tinkamos finansuoti ir yra įtraukiamos į pavienio projekto biudžetą.

10.5. Galutinio finansinio audito tikslas yra parengti nuomonę apie teisingą lėšų naudojimą, rekomendacijas dėl kontrolės sistemos stiprinimo ir pranešti apie patvirtintus arba įtariamo sukčiavimo ar pažeidimo atvejus. Audito ataskaita perduodama NKI.

10.6. NKI užtikrina, kad galutinis finansinis auditas būtų atliktas laiku ir vadovaujantis tarptautiniais standartais ir atitinkamais nacionalinės teisės aktais.

10.7. Sertifikuota išorės audito organizacija atlieka galutinį finansinį auditą vadovaudamasi tarptautiniais standartais ir atitinkamais nacionalinės teisės aktais, siekdama pagrįstai užtikrinti, kad tarpinių ataskaitų ir galutinės projekto ataskaitos finansinėje dalyje, ją vertinant kaip visumą, nebūtų pateikiama klaidingų duomenų, nesvarbu, ar tai būtų susiję

su sukčiavimu ar klaida. Sertifikuota išorės audito organizacija atsižvelgia į papildomus reikalavimus, kuriuos gali pasiūlyti NKI arba Šveicarija.

10.8. Tikimasi, kad sertifikuota išorės audito organizacija kartu su savo galutinio finansinio audito ataskaita pateiks projekto vykdytojui rekomendacijas dėl esminių apskaitos ir (arba) vidaus kontrolės sistemų trūkumų, kuriuos nustatė audito organizacija. Šių rekomendacijų kopija perduodama NKI.

10.9. Projekto vykdytojas ir NKI komentuoja auditų rezultatus ir bet kokias audito organizacijos pasiūlytas rekomendacijas. Be to, NKI perduoda Šveicarijai galutinio finansinio audito rezultatus ir siūlomas rekomendacijas.

10.10. Šveicarija turi teisę prašyti papildomų finansinių išorės auditų. Tokių finansinių auditų išlaidas padengia Šveicarija.

11 straipsnis

Teisė atlikti tyrimą

Šveicarija, kaip ir bet kuri jos paskirta trečioji šalis, turi teisę apsilankyti pavienio projekto įgyvendinimo vietoje, atlikti išsamų pavienio projekto įvertinimą ar analizę ir nevaržomai susipažinti su visais su pavieniu projektu susijusiais dokumentais ir informacija, nustatytais šiame Paramos susitarime, jo įgyvendinimo laikotarpiu ir dešimt metų nuo jo pabaigos, kaip apibrėžta Pagrindų susitarimo 2 priedo 5.7 punkte. Gavusi prašymą NKI užtikrina, kad minėtus įgaliotus atstovus lydėtų atitinkamas personalas ir jiems bus suteikta reikiama pagalba.

12 straipsnis

Pavienio projekto lėšomis įsigyti pirkiniai

12.1. Pavienio projekto įgyvendinimo laikotarpiu paramos lėšomis įsigyti pirkiniai naudojami be apribojimų tik pavienio projekto tikslams ir be išankstinio Šveicarijos rašytinio sutikimo negali būti naudojami kitais tikslais. Trejus metus nuo pavienio projekto įgyvendinimo pabaigos nuosavybės teisės į projekto vykdytojo įsigytus pirkinius negali būti perduodamos kaip ir negali būti perduodamos nuosavybės teisės į paramos gavėjų įsigytus pirkinius, jei Susitariančiosios Šalys nėra susitarusios kitaip. ŠPBA neprisiima jokios atsakomybės dėl minėtų pirkinių.

12.2. Dėl pavieniam projektui įnašo lėšomis įsigytų pirkinių, naudojamų tik pavienio projekto įgyvendinimo laikotarpiu, bet nebūtinai pavienio projekto tikslams jam pasibaigus, Susitariančiosios Šalys nusprendžia iki pavienio projekto įgyvendinimo pabaigos dėl nuosavybės teisės į įnašo lėšomis įsigytus pirkinius ir naudojimosi jais pasibaigus pavieniam projektui. Šveicarija neprisiima jokios atsakomybės dėl minėtų pirkinių.

13 straipsnis

Atsakomybė

Šveicarija neprisiima jokios rizikos ar atsakomybės dėl kokios nors žalos, nuostolių ar kitokių galimų neigiamų padarinių, kuriuos sukeltų pavienis projektas, įskaitant, tačiau

nepasiribojant, pavienio projekto planavimo nenuoseklumą, kitą (-us) projektą (-us), kuris jį galėtų paveikti ar kurį jis galėtų paveikti, ar visuomenės nepasitenkinimą.

14 straipsnis

Bendri interesai

Susitariančiosios Šalys suinteresuotos kovoti su korupcija, kuri kelia pavojų geram valdymui ir plėtrai reikalingų išteklių tinkamam naudojimui ir, be to, kelia grėsmę sąžiningai ir atvirai konkurencijai per kainą ir kokybę. Todėl jos pareiškia ketinimą bendromis pastangomis kovoti su korupcija ir visų pirma pareiškia, kad bet koks pasiūlymas, dovana, užmokestis, atlygis ar nauda, suteikta bet kam tiesiogiai arba netiesiogiai, siekiant gauti įgaliojimus ar pasirašyti sutartį pagal šį Paramos susitarimą ar jį įgyvendinant, bus vertinama kaip neteisėta veika arba korupcija. Bet koks toks poelgis yra pakankamas pagrindas panaikinti šį Paramos susitarimą, viešąjį pirkimą ar po jo pasirašytą sutartį, arba taikyti bet kokias kitas galiojančiuose teisės aktuose nustatytas taisomąsias priemones.

15 straipsnis

Sąlyga dėl pažeidimų

15.1. Kompetentingos institucijos tiria tariamo sukčiavimo ar pažeidimo atvejus. Dėl patvirtintų sukčiavimo atvejų bus keliama baudžiamoji byla vadovaujantis galiojančiomis nuostatomis.

15.2. Jei nustatoma NKI ar projekto vykdytojo tyčia ar aplaidžiai padarytų pažeidimų, susijusių su Paramos susitarimo įgyvendinimu, Šveicarija turi teisę:

a) nedelsdama sustabdyti išlaidų kompensavimą;

b) nurodyti NKI nutraukti mokėjimus iš Šveicarijos įnašo;

c) pareikalauti grąžinti neteisėtai išlaidoms kompensuoti išmokėtas lėšas bet kuriame pavienio projekto įgyvendinimo etape.

15.3. Pažeidimais visų pirma laikomi visi veiksmai arba neveikimas, kuriais siekiama neteisėtai gauti ir (arba) pasinaudoti įnašu, pirmiausia sukčiavimas, neteisėtas pasisavinimas, klaidinimas, sutartinių įsipareigojimų, rūpestingumo pareigos nesilaikymas ir panašiai.

15.4. Šveicarija nedelsdama raštu pateikia NKI ir kitiems susijusiems dalyviams atitinkamų nurodymų priežastis.

16 straipsnis

Įsipareigojimai įgyvendinus pavienį projektą

16.1. Šveicarija gali atlikti *ex-post* pavienio projekto vertinimą. Paramos susitarimo ar Pagrindų susitarimo nesilaikymas gali suteikti Šveicarijai pagrindą imtis taisomųjų veiksmų, įskaitant reikalavimą grąžinti paramos lėšas.

16.2. Šveicarija neįsipareigoja užtikrinti ir nėra atsakinga už bet kokią žmonių, įrangos, įrenginių, visų pavienio projekto įgyvendinimo vietoje ar arti jos esančių objektų saugumo ir apsaugos priemonių priežiūrą, remontą ar kitokių priemonių įgyvendinimą.

16.3. Susitariančiosios Šalys saugo visus su Paramos susitarimu ir jo įgyvendinimu susijusius dokumentus 10 metų nuo šio pavienio projekto įgyvendinimo pabaigos.

17 straipsnis

Priedai

Šie pirmumo tvarka pagal jų teisinio taikymo sąlygas išvardyti priedai yra neatskiriama šio Paramos susitarimo dalis:

- 1 priedas. ŠPBA pritarimo pavieniam projektui patvirtinimas.
- 2 priedas. Galutinė projekto paraiška.
- 3 priedas. Mokėjimo planas.

18 straipsnis

Kalba

Visa Šveicarijai skirta korespondencija, įskaitant veiklos, finansines ir audito ataskaitas, bei visi kiti su pavieniu projektu susiję dokumentai rengiami anglų kalba.

19 straipsnis

Kontaktinė informacija

Lietuvos Vyriausybei atstovaujanti institucija:

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
Tarptautinės finansinės paramos koordinavimo skyrius
Lukiškių g. 2
01512 Vilnius
Lietuva
Tel. (8 5) 239 02 93, faks. (8 5) 279 14 81.

Šveicarijos Vyriausybei atstovaujančios institucijos:

Šveicarijos plėtros ir bendradarbiavimo agentūra (ŠPBA)
Freiburgerstrasse 130
3003 Bernas
Šveicarija

Šveicarijos ambasada
Šveicarijos įnašo biuras Estijai, Latvijai ir Lietuvai
Elizabetes iela 2
1340 Ryga
Latvija
Tel. +371 67 35 08 65 (66)
Faks. +371 67 35 08 72

20 straipsnis

Ginčų sprendimas

Vadovaujantis Pagrindų susitarimo 11 straipsniu, visi ginčai, kylantys dėl šio Paramos susitarimo taikymo, sprendžiami diplomatinėmis priemonėmis.

21 straipsnis

Pakeitimai

21.1. Sprendimą dėl pakeitimų, kurie netaps priežastimi didinti pavienio projekto biudžetą ir neviršija 10 proc. biudžeto, gali priimti Pavienio projekto priežiūros komitetas; apie pakeitimus Šveicarijai pranešama pateikus tarpinę ir (arba) metinę ataskaitą.

21.2. Bet koks pavienio projekto biudžeto didinimas, bet kokie didesni nei 10 proc. biudžeto, nurodyto galutinės projekto paraiškos VI dalies „Projekto biudžetas“ 1-oje lentelėje (2 priedas), pakeitimai, taip pat bet kokie strateginiai pavienio projekto pakeitimai ar konceptualus jo pritaikymas, dėl kurių pasikeistų 2 straipsnio 1 dalyje aprašyti tikslai, aptariama su Šveicarija ir gaunamas jos rašytinis patvirtinimas.

22 straipsnis

Nutraukimas ir sustabdymas

22.1. Bet kuri Susitariančioji Šalis gali bet kada nutraukti šį Paramos susitarimą apie tai pranešdama raštu prieš šešis mėnesius. Susitariančiosios Šalys abipusiu sutarimu priima sprendimą dėl visų Paramos susitarimo nutraukimo pasekmių.

22.2. Jei kuri nors Susitariančioji Šalis mano, kad Paramos susitarimo tikslų nebeįmanoma pasiekti arba kad kita Susitariančioji Šalis nesilaiko įsipareigojimų, ta Susitariančioji Šalis turi teisę nedelsdama sustabdyti šio Paramos susitarimo taikymą, pateikdama kitai Susitariančiajai Šaliai rašytinį priežastis nurodantį pranešimą.

23 straipsnis

Įsigaliojimas ir trukmė

23.1. Šis Paramos susitarimas įsigalioja dieną, kurią jį pasirašo Susitariančiosios Šalys ir galioja tol, kol bus įvykdyti visi pagal jį prisiimti įsipareigojimai.

23.2. Pavienis projektas įgyvendinamas per 24 mėnesius nuo šio Paramos susitarimo pasirašymo dienos iki 2013 m. kovo 15 d.

Pasirašyta [data].....dviem autentiškais egzemplioriais anglų kalba.

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
vardu

Šveicarijos plėtros ir bendradarbiavimo
agentūros vardu

Rolandas Kriščiūnas
Viceministras

Gabriela Nützi Sulpizio
Ambasadorė

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Federalinis užsienio reikalų departamentas (FURD)
Šveicarijos plėtros ir bendradarbiavimo agentūra (ŠPBA)

Bendradarbiavimas su Rytų Europa

CH-3003 Bernas, DEZA

Pašto korespondencija
Lietuvos Respublikos finansų ministerija,
nacionalinė koordinavimo institucija,
Jūratei Vlaščenkienei
J. Tumo-Vaižganto g. 8a/2
LT-01512 Vilnius
Lietuva

2011 m. vasario 2 d., Bernas

**Tema: Šveicarijos įnašas išsiplėtusiai ES. Bendradarbiavimo su Lietuva programa.
Pranešimas apie sprendimą dėl galutinės projekto paraiškos
Projekto pavadinimas: Vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos
sukūrimas ir įdiegimas teismuose
Trukmė: 2011 03 01–2012 12 31
Projekto Nr.: 7F-07724.01**

Gerb. p. Vlaščenkiene,

Šveicarija išnagrinėjo pirmiau minėtą galutinę projekto paraišką, kuri NKI pateikė 2010 m. lapkričio 25 d. Man malonu pranešti, kad projektas

nustačius sąlygą buvo patvirtintas.

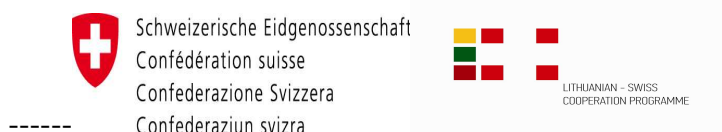
Labai prašytume atsižvelgti į toliau nurodytą sąlygą prieš sudarant Paramos susitarimą, kaip nustatyta Pagrindų susitarimo 2 priedo 2 dalyje.

Sąlyga	Sąlygos laikymosi rodiklis	Data / laikotarpis
<p>1. Teisinis klausimas: Atsižvelgiant į įstatymų lydimočius teisės aktus (taisykles, nurodymus, įsakymus), kurie turi būti priimti siekiant užtikrinti tinkamą vaizdo konferencijų įrangos naudojimą, Šveicarija, vadovaudamasi Pagrindų susitarimo 2 priedo 3.3 punktu (3 sąlyga), prašo, kad atitinkamų įstatymų lydymųjų teisės aktų kopija būtų per metus nuo projekto įgyvendinimo pradžios nusiųsta Šveicarijos įnašo biurui Rygoje.</p>	<p>Atitinkama sąlyga minima Paramos susitarime.</p>	<p>Pasirašant Paramos susitarimą prieš skelbiant viešųjų pirkimų konkursą.</p>

Pagarbiai

Kurt Kunz

Šveicarijos plėtros ir bendradarbiavimo agentūros (ŠPBA)
generalinio direktoriaus pavaduotojas

Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programa
(Vadovaujantis Lietuvos ir Šveicarijos pagrindų susitarimo I ir II prieduose nustatytais reikalavimais)

GALUTINĖ PROJEKTO PARAIŠKA

Pavienis projektas „Vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos sukūrimas ir įdiegimas teismuose“

PROJEKTO SANTRAUKA

I. Bendroji informacija

Projekto pavadinimas	Vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos sukūrimas ir įdiegimas tesimuose
Numatoma projekto trukmė	2011–2013 m. (24 mėnesiai)
Prioritetinis sektorius	Saugumas, stabilumas ir parama reformoms
Vietovė / regionas	Lietuvos Respublika

Pavienio projekto „Vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos sukūrimas ir įdiegimas tesimuose“ **trumpas aprašymas**

Bendras šio projekto tikslas – sukurti sistemą, kuri leistų rengti nuotolinius teismų posėdžius, įrašyti ir išsaugoti elektroniniu formatu šių posėdžių medžiagą.

Projekto tikslas – kuo tinkamiau sąnaudų ir laiko požiūriu nagrinėti teismo bylas ir sudaryti konkrečioms visuomenės grupėms galimybes dalyvauti teisminiame nagrinėjime taikant tesimuose šiuolaikines informacines technologijas.

Laukiami rezultatai (rodikliai)

- Vaizdo konferencijų įranga parūpinta ir įrengta Nacionalinėje teismų administracijoje (toliau – NTA), tesimuose ir kalėjimuose;
- Teismų, NTA ir kalėjimų darbuotojai apmokyti naudotis vaizdo konferencijų įranga;
- Kompiuterių ir programinė nuotolinių teismo posėdžių įrašymo ir saugojimo elektroniniu formatu įranga nupirkta ir įdiegta NTA;
- Lankantis ES ir ELPA šalyse pagilintos teismų, NTA ir kalėjimų darbuotojų žinios apie vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos sukūrimą ir įdiegimą tesimuose.

Pagal pavienį projektą numatyta veikla

- Nupirkti vaizdo konferencijų įrangą, įskaitant teismų, kalėjimų ir NTA darbuotojų apmokymą naudotis vaizdo konferencijų įranga;
- Nupirkti techninę ir programinę nuotolinių teismo posėdžių įrašymo ir saugojimo elektroniniu formatu įrangą;
- Organizuoti teismų, NTA ir kalėjimų darbuotojų vizitus į ES ir ELPA šalis siekiant keistis patirtimi dėl vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos tesimuose (planuojama, kad pati NTA suras tinkamas institucijas ES ir ELPA šalyse, į kurias vyks jos darbuotojai).

Biudžetas:					
	Iš viso tinkamų finansuoti projekto išlaidų, mln. CHF	Prašoma paramos lėšų suma, mln. CHF	Visų tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kuri bus dengiama paramos lėšomis, proc.	Bendrasis finansavimas, mln. CHF	Visų tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kuri bendrai finansuojama, proc.
Pavienis projektas	2,024	1,720	85 %	0,304	15 %

Partneriai: Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos.

II. Projekto pareiškėjas

Pavadinimas	Nacionalinė teismų administracija
Kontaktinė informacija	<p><u>Antanas Girnius</u> Nacionalinės teismų administracijos Informatikos ir statistikos skyriaus vedėjas Tel. (8 5) 251 4122 Faks. (8 5) 268 5187 El. paštas a.girnius@teismai.lt</p> <p><u>Donatas Kiauzaris</u> Nacionalinės teismų administracijos Informatikos ir statistikos skyriaus vyriausiasis specialistas Tel. (8 5) 251 4125 Faks. (8 5) 268 5187 El. paštas donatask@teismai.lt</p>
Ankstesnė susijusi patirtis	2001–2004 m. Teisingumo ministerija kartu su Nacionaline teismų administracija įgyvendino PHARE projektą LT01.07.02 „Lietuvos teismų gebėjimų stiprinimas“. Šio projekto tikslas buvo teisėjų ir prokurorų mokymas teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose ir civilinėse bylose, Lietuvos teisės aktų, reglamentuojančių teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose ir civilinėse bylose sritį, suderinimas su šios srities ES <i>acquis</i> , teismų informacinės sistemos plėtra ir kiekviename teisme dirbančių asmenų mokymas naudotis

	<p>išplėtota sistema.</p> <p>2009 m. Nacionalinė teismų administracija pradėjo įgyvendinti iš ES struktūrinių fondų (Europos socialinio fondo) lėšų finansuojamą projektą „Lietuvos Respublikos teismų ir Nacionalinės teismų administracijos personalo bendrieji ir specialieji mokymai kvalifikacijai tobulinti“. Įgyvendinant projektą bus organizuojami kompiuterinio raštingumo kursai pagal ECDL programą, kompiuterių sistemų administravimo mokymas ir specialusis darbo su Lietuvos teismų informacine sistema gerinimo mokymas.</p>
Projekto partneriai	Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas).
Ryšys su Šveicarija	<p>Ryšių su Šveicarija daugiausia bus ieškoma skelbiant viešuosius pirkimus. Vaizdo konferencijų įranga bus įsigyjama skelbiant viešuosius pirkimus, kuriuose kartu su kitais tiekėjais galės dalyvauti ir Šveicarijos bendrovės.</p> <p>Įgyvendinant projektą būtų naudinga susipažinti su Šveicarijos vaizdo konferencijų įrangos naudojimo praktika, todėl planuojamas Nacionalinės teismų administracijos, Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos ir teismų atstovų pažintinis vizitas į Šveicarijos teismus, kurių darbe naudojama vaizdo konferencijų įranga.</p>

III. Projekto aktualumas

Ivadas į Lietuvos teismų sistema

Lietuvos teismų sistemą sudaro dviejų tipų teismai: bendrosios kompetencijos ir administraciniai teismai. Bendrosios kompetencijos teismuose nagrinėjamos civilinės ir baudžiamosios bylos. Šio tipo teismai yra trijų lygių: pirmosios instancijos teismai, apeliaciniai ir kasaciniai teismai. Apylinkės teismai (Lietuvoje jų yra 54) atlieka pirmosios instancijos teismų funkciją. 5 apygardos teismai (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio) atlieka pirmosios instancijos funkciją nagrinėdami tam tikras, jų jurisdikcijai įstatymu priskirtas civilines ir baudžiamąsias bylas, o nagrinėdami apylinkių teismų nuosprendžių bylas – taip pat ir apeliacinės instancijos funkciją. Lietuvos apeliacinis teismas – apeliacinės instancijos teismas pirmąja instancija nagrinėtose apygardos teismų bylose. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas – kasacinės instancijos teismas, nagrinėjantis kasacinius skundus dėl apeliacinių apygardos teismų ir Lietuvos apeliacinio teismo nuosprendžių. Jis taip pat atlieka bendrosios jurisdikcijos teismų vienodos praktikos aiškinant ir taikant įstatymus formavimo funkciją.

Lietuvos administracinių teismų sistemą sudaro 5 apygardos administraciniai teismai (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio) ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. Šie specializuoti teismai įkurti administracinėms, darbo, šeimos ir tam tikroms kitoms rūšies byloms nagrinėti. Apygardų administraciniai teismai atlieka pirmosios instancijos teismų funkciją, o Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas – apeliacinės instancijos nagrinėjant administracines bylas funkciją. Sprendimai dėl administracinių bylų kasacine tvarka neapskundžiami. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartys yra galutinės ir neapskundžiamos.

1999 m. Konstitucinis teismas priėmė nutarimą, kuriame skelbiama, kad tik nepriklausoma teismų institucine sistema galima užtikrinti teismų organizacinį savarankiškumą. Be to, institucijos kuriomis užtikrinamas teismų administravimo nepriklausomumas turi būti įsteigtos prie teisminės valdžios. Todėl 2002 m. gegužės 1 d. įsteigta naują instituciją – Nacionalinė teismų administracija (NTA), kuri yra nepriklausoma nuo vykdomosios valdžios institucijų. NTA teikia paslaugas teismų savivaldos institucijoms siekiant užtikrinti teismų sistemos veiksmingumą, valdymą ir darbo organizavimą, taip pat teisėjų nepriklausomumą ir teismų savivaldą.

Laiko ir šnaudų taupymas

NTA atsako už teismų veiklos veiksmingumo priemonių sukūrimą ir įgyvendinimą, o viena iš NTA funkcijų – analizuoti teismų veiklos rezultatus. Teismų veiklos rezultatus parodo tokie rodikliai: nebaigtų nagrinėti bylų skaičius, bylų nagrinėjimo trukmė ir teismų sprendimų stabilumas bylose. Turėtų būti pažymėta, kad pastaruoju metu nagrinėjamų bylų skaičius nuolat didėja, t. y. 2007 m. Lietuvos teismai išnagrinėjo 240 312 bylų, 2008 m. – 281 738 bylas, o 2009 m. – 333 552 bylas. Tuo pačiu laikotarpiu nebaigtų nagrinėti bylų skaičius taip pat didėjo (2007 m. buvo 27 405 bylos, 2008 m. – 35 179, o 2009 m. – 43 796 bylos), kaip ir bylų nagrinėjimo trukmė (2007 m. civilinių bylų, kurių nagrinėjimo trukmė buvo ilgesnė nei šeši mėnesiai buvo 6 %, 2008 m. – 6,6 %, o 2009 m. – 7,6 %; tokios trukmės baudžiamosios bylos atitinkamai sudarė 2007 m. – 11 %, 2008 m. – 12 %, o 2009 m. – 14 %). 2 873 bylos nebuvo išnagrinėtos per vienus metus (pagal 2009 m. statistiką). Tai rodo, kad teismui priėmus dokumentus ir pradėjus bylą, jos nagrinėjimas trunka daugiau nei metus iki tol, kol teismas gali ją išspręsti ir priimti galutinį sprendimą. Bylų nagrinėjimo trukmę nulemia įvairios priežastys, bet daugelio bylų nagrinėjamas uždelsiamas dėl jų dalyvių nedalyvavimo (dėl ligos, dėl to, kad gyvena ne Lietuvoje ar nėra galimybių greitai susisiekti su užsienio valstybėje esančiu asmeniu ar institucija). Todėl minėtomis aplinkybėmis, kai bylos dalyvis negali ateiti į teismo posėdžius, vaizdo konferencijų įranga labai praverstų: būtų galimybė rengti teismo posėdžius, kuriuose, naudojant vaizdo konferencijų įrangą, galėtų dalyvauti iš Lietuvos išvykę asmenys ir ligoninėje besigydantys asmenys, taip pat užsienyje esantys asmenys ar institucijos. Tai leistų sutrumpinti bylų nagrinėjimą ir sumažinti išlaidas. Be to, naudodami vaizdo konferencijų įrangą teismai turėtų geras galimybes pagreitinti teismo procedūrų atlikimą, išnagrinėti daugiau bylų ir sumažinti nebaigtų nagrinėti bylų skaičių. Naujų technologijų įdiegimas teismuose padėtų pasiekti geresnės Lietuvos teismų sistemos kokybės. Be to, projektas prisidėtų prie su įkalinimo įstaigose laikomais įtariamaisiais, kaltinamaisiais ir nuteistaisiais susijusių bylų nagrinėjimo, nes naudojant vaizdo konferencijų įrangą nebus būtina lydėti minėtus asmenis į teismą, ir todėl bylų nagrinėjimo išlaidos sumažėtų (šiuo metu apie 0,75 mln. CHF kasmet išleidžiama įtariamiesiems, kaltinamiesiems ir nuteistiesiems asmenims lydėti). Be to, įdiegus vaizdo konferencijų sistemą, taip pat sumažėtų teismų patiriamos dėl ekspertų, liudininkų kelionių į teismo posėdžius išlaidos (tokių išlaidų suma per metus sudaro apie 50–70 tūkst. CHF). Pažymėtina, kad tam tikrais atvejais būtų galima sutaupyti bylų dalyvių laiką ir lėšas (pvz., dėl kelionių į tolimus teismus).

Atskirų socialinių grupių tarpusavio socialinių skirtumų mažinimas

Kitas svarbus šio projekto klausimas susijęs su atskiromis socialinėmis grupėmis, kurios neturi lygių galimybių dalyvauti nagrinėjant teismo bylas, apginti savo teises. Dėl savo neįgalumo šie asmenys paprastai perduoda savo teises artimiesiems ar teisininkams, kad šie atstovautų jiems teismo procesuose. Bylos šalys taip pat turi objektyvių fizinių ar psichologinių priežasčių, dėl kurių apribojamos jų galimybės dalyvauti teismo procesuose.

Įrengus vaizdo konferencijų sistemas pagal šį projektą sumažės atskirų socialinių grupių tarpusavio socialiniai skirtumai Lietuvoje. Asmenys, neatsižvelgiant į jų finansinę, socialinę

padėti ar kitas aplinkybės, turės lygias galimybes dalyvauti teismo procesuose, o tai leis jiems apginti savo teises. Vaizdo konferencijų technologijų įdiegimas sudarys neigiamiems asmenims galimybę nuotoliniu būdu dalyvauti teismo procesuose; taip pat šių technologijų taikymas sudarys palankias sąlygas, nepatiriant psichologinio spaudimo, teismo procesuose dalyvauti nepilnamečiams, aukoms ir slaptiems liudininkams.

Apibendrinant galima pasakyti, kad projektas apims su įkalinimo įstaigose esančiais įtariamaisiais, atsakovais ir nuteistaisiais susijusias bylas, ir, naudojant vaizdo konferencijų sistemas, bus užtikrintos papildomos saugumo priemonės kitiems bylų dalyviams.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Taip pat svarbu pažymėti, kad pagal ES teisės aktų nuostatas teismai skatinami turėti galimybę apklausti bylos šalis naudojant įvairias telekomunikacijų priemones ne tik nacionaliniu lygiu, bet ir susisiekiant su Europos Sąjungos valstybėmis. Kaip pavyzdį galima būtų pateikti Europos Tarybos veiklą e. teisingumo srityje, kai viena iš e. teisingumo su techninių aspektų plėtra susijusių kryptių yra vaizdo konferencijų naudojimo reikalavimų suvienodinimas visose ES valstybėse narėse.

Pažymėtina, kad, paprašius kaimyninėms valstybėms, Lietuvoje jau keletą kartų buvo mėginta atlikti apklausas vaizdo konferencijų būdu (pavyzdžiui, 2010 m. kovo mėn. susisiekiant su Vysbadeno žemės teismu, o 2010 m. sausio mėn. – su Suvalkų apylinkės teismu). Tačiau, vaizdo konferencijų įrangos nebuvimas neturėjimas buvo viena priežasčių, dėl kurių apklausa buvo nutraukta. Siekiant surengti vaizdo konferenciją per teismo bylos nagrinėjimą, teismas, vadovaudamasis nacionaline teise, turi parūpinti vaizdo konferencijos paslaugas (viešųjų pirkimų būdu). Šiais atvejais teismai privalo atlikti veiksmus, kurie nėra įprasti jų darbui, ir dėl kurių jie turi papildomų išlaidų. 2009 m. nagrinėta apie 300 bylų, kurių bent vienas dalyvis gyveno ne Lietuvoje. Todėl tokiais atvejais labai praverstų vaizdo konferencijų sistemų įrengimas teismuose ar kilnojama vaizdo konferencijų įranga. Pabrėžtina, kad projektas padės sudaryti geras Lietuvos teismų ir kitų ES / ELPA šalių tarpusavio bendradarbiavimo galimybes nagrinėjant tarptautines bylas.

Vaizdo konferencijų sistemos įgyvendinimo mastas

Vaizdo konferencijų sistema bus įgyvendinama tik dalyje Lietuvos teismų ir visuose kalėjimuose. Numatoma vaizdo konferencijų įranga aprūpinti teismus, kurie savo kasdieniame darbe daugiausia naudotų vaizdo konferencijų įrangą ir naudodami šią įrangą organizuotų teismo procesus.

Teismai, kuriuose būtina įrengti vaizdo konferencijų įrangą, pasirenkami dėl šių priežasčių: didžiausi apylinkių teismai, nes jie, remiantis oficialia Nacionalinės teismų administracijos statistika (www.teismai.lt), nagrinėja daugiausia bylų, taip pat šie teismai kviečiasi daugiausia liudininkų, kurie atvyksta iš įvairių šalies vietų; apygardų teismai, kurie pagal savo jurisdikciją nagrinėja sudėtingiausias civilines ir baudžiamąsias bylas ir dažnai – ekspertų išvadas, tad jų dalyvavimas teismo posėdžiuose yra būtinas. Nagrinėjant sudėtingas baudžiamąsias bylas, labai dažnai taikoma kardomoji priemonė – atsakovų areštas – ir kad nereikėtų jų lydėti į teismą, teismo posėdžiuose galėtų būti naudojama vaizdo konferencijų įranga. Vaizdo konferencijų įranga taip pat bus įrengta teismuose, kurie yra arčiausiai įkalinimo įstaigų ir kurie nagrinėja daugiausia įkalinimo įstaigų pateiktų skundų ir prašymų.

Atsižvelgiant į minėtas priežastis, planuojama įrengti šias sistemas visuose penkiuose Lietuvos apygardos teismuose: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio apygardos teismuose, 5 didžiausiuose apylinkių teismuose. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio apylinkės teismuose ir 3 apylinkės teismuose, kuriems priskirtoje teritorijoje yra įkalinimo įstaigos: Alytaus, Marijampolės ir Kaišiadorių apylinkės teismuose. Vilniuje yra 4

apylinkės teismai, 3 iš jų įsikūrę tame pačiame pastate. Dėl šios priežasties planuojama įrengti vieną bendrą šiems teismams vaizdo konferencijų salę.

Vaizdo konferencijų sistemos bus įrengtos Vilniaus apygardos administraciniame teisme ir 3 aukščiausiose teisminėse institucijose – Lietuvos Aukščiausiajame Teisme, taip pat Lietuvos apeliaciniame ir vyriausiajame administraciniame teismuose. Vilniaus apygardos administracinio teismo jurisdikcija apima bylas, kurių šalys yra centrinės valdžios institucijos (departamentai, ministerijos ir t. t.). Taip pat jis nagrinėja nuteistųjų asmenų pateiktus skundus dėl Kalėjimų departamento neveiklumo.

Be to, be nekilnojamosios įrangos, planuojama nupirkti ir kilnojamą vaizdo konferencijų įrangą. 13 kilnojamosios įrangos komplektų bus įrengta Kybartų pataisos namuose, Panevėžio pataisos namuose, Pravieniškių 1-uosiuose pataisos namuose, Pravieniškių 2-uosiuose pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje, Pravieniškių 3-uosiuose pataisos namuose, Vilniaus 1-uosiuose pataisos namuose, Vilniaus 2-uosiuose pataisos namuose, Alytaus pataisos namuose, Marijampolės pataisos namuose, Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriuje-pataisos namuose, Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime, Šiaulių tardymo izoliatoriuje ir Kauno tardymo izoliatoriuje¹.

Kita kilnojamosios įrangos dalis (5 komplektai) atiteks apygardos teismams ir bus naudojama pagal poreikį: pavyzdžiui, rengiant vaizdo konferencijų posėdžius tarp teismų, posėdžius, kuriuose dalyvauja teismo atstovai ir atokiai gyvenantys bylos dalyviai ir t. t.

Atitiktis pagrindiniams Susitarimo tikslams, šalies ir pasirinkto sektoriaus plėtros strategijoms, intervencijos strategijai

Projekto tikslai atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Šveicarijos Federalinės Tarybos pasirašyto Pagrindų susitarimo dėl Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos, kuria siekiama sumažinti ekonominius ir socialinius skirtumus išsiplėtusioje Europos Sąjungoje, įgyvendinimo nuostatas.

Projekto tikslas atitinka bendrą Lietuvos Respublikos informacinės visuomenės plėtros strategiją (rekomendacinis dokumentas: Lietuvos nacionalinė informacinės visuomenės plėtros strategija „Lietuva – globalių galimybių šalis“ (Lietuvos Seimas / Priedas / IXP-1211 / 2001 11 26). Projekto įgyvendinimas prisidės prie vieno iš strategijos prioritetų – viešojo valdymo modernizavimo plečiant informacines technologijas. Vaizdo konferencijų sistemos sukūrimas bendrąja prasme prisidėtų prie aktyvesnio elektroninių priemonių naudojimo, o tai paskatintų informacinės visuomenės plėtrą Lietuvoje.

Projektas bus įgyvendintas remiantis Lietuvos teismų informacinės sistemos (LITEKO) plėtros planu, kuris buvo patvirtintas 2006 m. gegužės 10 d. Teismų tarybos nutarimu Nr. 13P-462. Pažymėta, kad vaizdo konferencijų sistema ir jos įdiegimas Lietuvos teismuose yra tolesnio teismų informacinės sistemos plėtojimo priemonė.

Projektas yra labai aktualus, atsižvelgiant į Europos Tarybos veiklą e. teisingumo srityje. Skelbiama, kad šiuolaikinių informacijos technologijų naudojimas teismo procesuose yra svarbi teismo procedūrų kokybės ir veiksmingumo gerinimo priemonė visose valstybėse narėse. Pagrindinės, su techniniais aspektais susijusios e. teisingumo plėtros kryptys – ryšių

---

¹ Įgyvendinus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą dėl įkalinimo įstaigų reorganizavimo, nuo 2011 m. vasario mėn. jų Lietuvoje liks tik 11. Atsižvelgiant į tai, kad pokyčiai susiję tik su teisinėmis įstaigomis, bet minėtos įstaigos ir jų teritorinis struktūrinių padalinių išdėstymas nesikeičia, vaizdo konferencijų įrangos poreikis šioms įstaigoms išlieka toks pat, t. y. 13 įrangos komplektų. Papildytai Pravieniškių pataisos namų - atvirosios kolonijos įstaigai, teks 3 vaizdo konferencijų įrangos komplektai, kurie bus įrengti po jos reorganizavimo.

priemonių plėtra, vienodi vaizdo konferencijų įrangos naudojimo reikalavimai ES šalyse narėse, galimybė naudotis teismo procesų informacija ir saugumo užtikrinimo sprendimai.

Vaizdo konferencijų technologijų naudojimas bylų nagrinėjimo posėdžiuose reglamentuojamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso ir baudžiamojo proceso kodeksuose. Taip pat jis reglamentuojamas Europos Sąjungos teisėje. Pavyzdžiui, Konvencijoje dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose (OL C 197, 2000 07 12, p. 24), Tarybos reglamente (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose; Tarybos direktyvoje Nr. 2004/80/EB dėl kompensacijos nusikaltimų aukoms; 2007 m. liepos 11 d. Europos Tarybos ir Parlamento reglamente (EB) Nr. 861/2007, nustatančiame Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą.

Vadovaujantis Lietuvos teise, naudotis vaizdo konferencijų įranga per teismo posėdžius leidžiama. Tačiau nėra rašytinės procedūros nustatančios, kaip tokie posėdžiai turėtų būti rengiami. Siekiant užtikrinti atitinkamą vaizdo konferencijų įrangos naudojimą teismo procesuose ir procesų šalių teises, įgyvendinant projektą bus parengta procedūra ir atitinkami teisės aktai. Tai – įstatymų lydimieji teisės aktai (potvarkiai, nurodymai, įsakymai), kuriuos priims Teisingumo ministerija ar Teisėjų taryba. Numatoma, kad šie teisės aktai turėtų būti priimti per vienus metus įgyvendinant projektą, bet ne vėliau nei baigus įrengti vaizdo konferencijų sistemą. Be to, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija savo 2010 m. rugpjūčio 2 d. pateiktoje nuomonėje Nr. (1.39.) 7R-6771 dėl vaizdo konferencijų įrangos naudojimo teismo posėdžiuose nurodė, kad šiuo metu rengiama keletas Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso pataisų projektų, kurie sudarys ir sustiprins teisinį elektroninių informacijos ir ryšio technologijų taikymo teismo posėdžiuose pagrindą.

Įgyvendinant šį projektą bus visapusiškai laikomasi valstybės pagalbos taisyklių.

IV. Projekto turinys

Bendras šio projekto tikslas – sukurti sistemą, kuri leistų rengti nuotolinius teismų posėdžius, įrašyti ir išsaugoti elektroniniu formatu šių posėdžių medžiagą.

Projekto tikslas (rezultatai)

- kuo tinkamiau laiko ir lėšų sąnaudų požiūriu rengti teismo procesus;
- pagerinti tam tikrų visuomenės grupių galimybes dalyvauti teismo procesuose;
- išplėtoti šiuolaikinių informacijos technologijų taikymą teismuose;
- pagerinti teismų, NTA ir kalėjimų darbuotojų žinias apie vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos sukūrimą ir įdiegimą teismuose rengiant pažintinius vizitus.

Laukiami pasiekimai

- Nuperkama ir NTA, teismuose ir kalėjimuose įrengiama vaizdo konferencijų įranga.
- Teismų, NTA ir kalėjimų darbuotojai apmokomi naudotis vaizdo konferencijų įranga;
- Nuperkama ir įdiegiama NTA techninė ir programinė nuotolinių teismo posėdžių įrašymo ir saugojimo elektroniniu formatu įranga;
- Lankantis ES ir ELPA šalyse pagilinamos teismų, NTA ir kalėjimų darbuotojų žinios apie vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos sukūrimą ir įdiegimą teismuose.

Veikla (ją apimantys veiksmai)

- nupirkti vaizdo konferencijų įrangą, įskaitant teismų, kalėjimų ir NTA darbuotojų apmokymą naudotis vaizdo konferencijų įranga;
- nupirkti techninę ir programinę nuotolinių teismo posėdžių įrašymo ir saugojimo elektroniniu formatu įrangą;
- organizuoti teismų, NTA ir kalėjimų darbuotojų vizitus į ES ir ELPA šalis siekiant keistis vaizdo perdavimo, įrašymo ir saugojimo sistemos teismuose patirtimi (numatoma, kad pati NTA suras tinkamas institucijas ES ir ELPA šalyse, į kurias vyks jos darbuotojai).

Tikslinės grupės ir paramos gavėjai

Projekto tikslinės grupės yra trys:

- įkalinimo įstaigose esantys įtariamieji, kaltinamieji ir nuteistieji;
- liudininkai ir teismo ekspertai;
- konkrečios visuomenės grupės (neįgalūs asmenys, ligoniai, nepilnamečiai, fizinių ar psichologinių problemų turintys asmenys).

Pagrindinis paramos gavėjas – Nacionalinė teismų administracija.

Kiti paramos gavėjai:

- teismai;
- Kalėjimų departamentas prie Teisingumo ministerijos;
- įkalinimo įstaigos.

Viešinimas

Įgyvendinant projektą kartu bus įgyvendinamos informavimo ir viešinimo priemonės remiantis NKI paskelbtomis Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos informavimo ir viešinimo taisyklėmis. Pradedant įgyvendinti projektą bus paskelbtas spaudos pranešimas, taip pat informacija apie projektą bus paskelbta NTA tinklalapyje. Išsamesnė informacija apie projekto pagrindinę tarpinę veiklą ir rezultatus bus paskelbta NTA tinklalapyje *www.teismai.lt*.

Įgyvendinant projektą, bus pagaminti lankstinukai ir plakatai. Plakatai bus kabinami NTA, kiekviename teisme ir kiekvienoje įkalinimo įstaigoje, kuriuose bus diegiama vaizdo konferencijų įrangą. Baigiant įgyvendinti projektą bus parengta 500 kiekvienam projekte dalyvaujančiam teismui skirtų lankstinukų, siekiant paraginti tikslines grupes naudotis naujai sukurta sistema.

Projekto įgyvendinimo pabaigoje bus surengta baigiamoji konferencija projekto rezultatams aptarti (į ją bus pakviesti žiniasklaidos atstovai).

Visa techninė įrangą bus pažymėta informaciniais lipdukais, atitinkančiais Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programos grafinio stiliaus knygoje pateiktus pavyzdžius.

Visa skelbiama informacija bus derinama su NKI ir Centrine projektų valdymo agentūra. Įgyvendinant viešinimo priemones patirtos išlaidos bus priskirtos atitinkamoms projekto išlaidoms ir yra numatytos projekto biudžete.

Išorės finansinis auditas

Vadovaujantis Pagrindų susitarimo 2 priedu, projektui taikomas išorės audito organizacijos

<p>atliekamas finansinis auditas. Baigus įgyvendinti projektą, bus atliekamas jo galutinis finansinis auditas.</p> <p>Rizika ir jos valdymo priemonės</p>	
<p>Lietuvos teismų sistemos turima vaizdo konferencijų sistemos naudojimo teismo procesuose patirtis yra nedidelė.</p>	<p>Ši rizika bus pašalinta ar sumažinta apmokant NTA, kalėjimų ir teismų darbuotojus. Įgyvendinant projektą numatoma perimti ES ir ELPA šalių narių, kurios turi kasdienio vaizdo konferencijų sistemų (perdavimo, įrašymo ir saugojimo) naudojimo teismuose patirtį, praktines žinias.</p>
<p>Įkalinimo įstaigos, kurios dalyvaus projekte, nepavaldžios Nacionalinei teismų administracijai. Tai gali sukelti problemų norint sklandžiai ir laiku įdiegti technologijas įkalinimo įstaigose.</p>	<p>Ši rizika bus sumažinta glaudžiai bendradarbiaujant su Kalėjimų departamentu prie Teisingumo ministerijos, koordinuojant technologijų įgyvendinimą ir mokymą. Kalėjimų departamentas yra projekto partneris, bus pasirašomas NTA ir Kalėjimų departamento partnerystės susitarimas, Kalėjimų departamento atstovai bus įtraukti į Projekto priežiūros komiteto sudėtį.</p>
<p>Teisės aktuose, kuriuose reglamentuojamos civilinės, baudžiamosios ir administracinės procedūros, neužtikrinamos visapusiškos vaizdo konferencijų panaudojimo teismo posėdžiuose galimybės.</p>	<p>NTA ir Kalėjimų departamentas peržiūrės vidaus ir išorės teisės aktus ir parengs būtinų teisinių pataisų projektus siekiant išvengti teisinių ir praktinių interesų susikirtimo.</p>
<p>Įrangos išlaidos gali viršyti numatytą projekto biudžetą.</p>	<p>Prireikus būtinų lėšų įrangai pirkti, papildomos išlaidos bus dengiamos iš NTA biudžeto.</p>
<p><u>Projekto tvarumas</u></p> <p>Įgyvendinant projektą bus nupirkta vaizdo konferencijų įranga.</p> <p>Viešuosius vaizdo konferencijų įrangos pirkimus atliks NTA, nors dalis įrangos bus įrengiama Kalėjimų departamentui pavaldžiose įkalinimo įstaigose. NTA ir Kalėjimų departamentas pasirašys Partnerystės susitarimą, siekdami užtikrinti, kad Susitarime būtų nustatyta, jog:</p> <ul style="list-style-type: none"> - NTA nemokamai perduoda dalį pagal Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programą nupirkto vaizdo konferencijų įrangos Kalėjimų departamentui, kad šis ją naudotųsi pagal numatytą paskirtį; - Kalėjimų departamentas, kaip centralizuotai teikianti kalėjimams prekes ir paslaugas įstaiga, paskirsto vaizdo konferencijų įrangą įkalinimo įstaigoms pagal su NTA suderintą sąrašą; - Kalėjimų departamentas užtikrina, kad įranga bus naudojama kalėjimuose projekto veiklos įgyvendinimo tikslams, taip pat kad bus laikomasi su įrangos priežiūra ir jos fiziniu 	

saugumu susijusių reikalavimų;

- Kalėjimų departamentas paskiria atsakingą už įrangos saugumą ir tinkamą naudojimą asmenį. Kalėjimų departamentas informuoja NTA apie paskirtąjį asmenį;
- Kalėjimų departamentas užsitikrina savo lėšas, skirtas įrangos priežiūrai, jos einamajam remontui, techninei ir standartinei programinei įrangai atnaujinti pasibaigus garantiniam terminui;
- NTA nepažeisdama Kalėjimų departamento teisių turi teisę atlikti eksploatacinę įrangos priežiūrą ir kontroliuoti įrangos naudojimą, siekdama užtikrinti, kad įranga būtų naudojama pagal paskirtį ir Susitarimo nuostatas;
- Kalėjimų departamentas privalo sudaryti NTA galimybę atlikti patikrinimus siekiant įsitikinti, ar įranga naudojama pagal paskirtį, taip pat patikrinti įrangos eksploataavimo sąlygas;

Įsigijus įrangą, tam tikra jos dalis bus perduota Kalėjimų departamentui, vadovaujantis projekto įgyvendinimo pradžioje pasirašytu NTA ir Kalėjimų departamento partnerystės susitarimu. Kadangi NTA ir Kalėjimų departamentas yra valstybės biudžetinės įstaigos, įranga Kalėjimų departamentui bus perduodama remiantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu ir valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo pagal patikėjimo teisę politikos aprašymu.

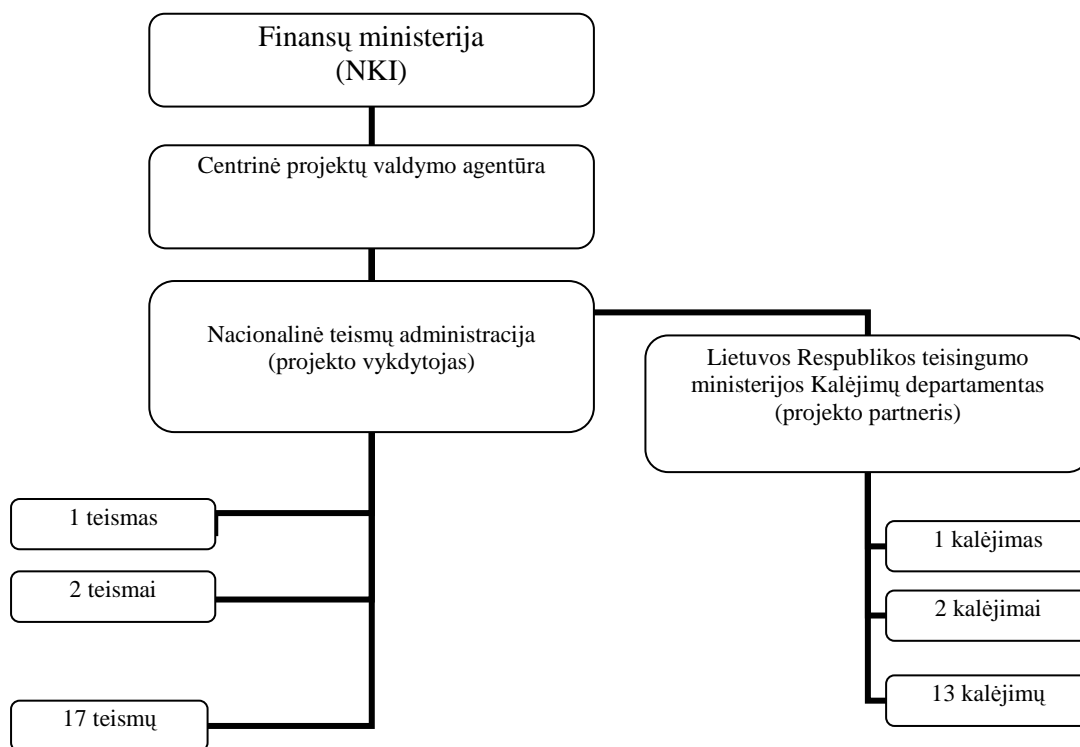
Lietuvos Respublikos teismai taip pat yra valstybės biudžetinės įstaigos, tačiau atsižvelgiant į tai, kad jie yra tos pačios teisminės valdžios kaip ir Nacionalinė teismų administracija (Kalėjimų departamentas priklauso valstybės vykdomosios valdžios sistemai) sistemos dalis, o NTA, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teismų įstatymu ir Nacionalinės teismų administracijos įstatymu, atsako už teismų informacijos sistemų investicinių fondų valdymą, už materialinio ir techninio teismų aprūpinimo organizavimą ir užtikrinimą, Susitarimas su kiekvienu pavieniu teismu nebus pasirašomas, o vaizdo konferencijų įranga bus jiems perduota, vadovaujantis priėmimo-perdavimo aktu (pristatymo priėmimo aktu).

Baigus įgyvendinti projektą, vaizdo konferencijų sistemas teismuose ir kalėjimuose prižiūrės ir valdys teismai, NTA ir Kalėjimų departamentas. Kaip minėta pirmiau, NTA, teismai, Kalėjimų departamentas yra valstybės biudžetinės įstaigos ir nėra pagrindo manyti, kad jų paskirtis ir veikla turėtų būti keičiama. Nupirktą vaizdo konferencijų įrangą, skirtą nuotoliniams teismo posėdžiams ir susitikimams rengti bus naudojama tiesiogiai pagal paskirtį. Kiekviena šių institucijų lėšų sistemos (sistemos dalies) priežiūrai skirs iš savo metinio biudžeto. NTA atliks sistemos atnaujinimo darbus suderindama savo veiklą su Kalėjimų departamentu, kuriam bus perduota dalis vaizdo konferencijų įrangos ir už kurios atnaujinimą jis bus atsakingas. Kompiuterių įrangos atnaujinimas bus atliekamas kas septynerius metus, o programinės įrangos – kas trejus metus. Specialus Nacionalinės teismų administracijos ryšių padalinys pateiks visą informaciją apie vaizdo konferencijų įrangos naudojimą nuotoliniams teismo posėdžiams organizuoti, jos pranašumus ir skatins naudotis šia įranga.

Įgyvendinant projektą, bent vienas teismo ir įkalinimo įstaigos, kuriose bus įrengiama vaizdo konferencijų įranga, darbuotojas bus apmokomas dirbti su sistema. Šie darbuotojai bus apmokomi taikant „mokymo instruktoriams“ metodą, kurio esmė yra tai, kad apmokyti darbuotojai vėliau apmokys naudotis sistema kitus teismų ar įkalinimo įstaigų darbuotojus. Šios mokymo sistemos taikymas buvo veiksmingas apmokant darbuotojus dirbti su teismų informacijos sistema LITEKO, todėl dabar ketinama ši metodą taikyti mokantis dirbti su vaizdo konferencijų įranga.

Vertinant projektą Lietuvos Respublikos Baudžiamojo proceso kodekso, Civilinio proceso kodekso ir Administracinių bylų teisenos įstatymo požiūriu, pastebėta, kad vaizdo įrangą naudoti pagal šiuos įstatymus nedraudžiama, tačiau bet koks tokios įrangos naudojimas reglamentuojamas labai ribotai. Tik atskiruose straipsniuose, pavyzdžiui, Baudžiamojo proceso kodekso 279 straipsnio 6 punkte, Civilinio proceso kodekso 282 straipsnio 3 punkte minima, kad vykstant procesui gali būti naudojamos garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo priemonės. Tačiau šiuo metu Administracinių bylų teisenos įstatymo pataisų ir Civilinio proceso kodekso pataisų bei papildymų projektai yra pateikti svarstyti Lietuvos Respublikos Seimui, kuris reglamentuos šalių dalyvavimo teismo procesuose būdus naudojant elektronines informacijos priemones ir ryšių technologijas (vaizdo konferencijų, telekonferencijų būdus ir t. t.). Taip pat ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija rengia Baudžiamojo proceso kodekso pataisų, kurios suteiks tvirtą pagrindą baudžiamojo proceso įstatymų bazei ir informacijos bei elektroninių technologijų naudojimui teismo posėdžiuose, projektus. Taip pat pažymėtina, kad remiantis galiojančiais teisės aktais dėl įrodymų rinkimo, sprendimą technologijų naudojimo klausimu priima posėdžio primininkas. Todėl dabar dėl pirmininko sprendžiamojo vaidmens teismo procesų posėdžiuose, jis gali imtis priemonių, kad užtikrintų, jog taikant informacijos ir ryšių technologijas (pvz., vaizdo konferencijas), būtų užtikrintas bylos šalių dalyvavimas teismo posėdžiuose.

V. Projekto organizavimas

1 pav. Bendroji pavienio projekto organizacinė schema

Įgyvendinant projektą dalyvaus toliau nurodyti pagrindiniai dalyviai: Nacionalinė teismų administracija (toliau – NTA), Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Kalėjų departamentas, Pavienio projekto priežiūros komitetas, Finansų ministerija, Centrinė projektų valdymo agentūra (toliau – CPVA) ir kaip stebėtojai dalyvaujantys Šveicarijos koordinavimo biuro (toliau – ŠKB) atstovai.

Finansų ministerija veiks kaip nacionalinė koordinavimo institucija (toliau – NKI) vykdydama Pagrindų susitarime nustatytas NKI pareigas. Kai kurios funkcijos perduotos Centrinei projektų valdymo agentūrai.

CPVA pareigos ir funkcijos yra šios:

- teikti NKI išvadas dėl galutinės projekto paraiškos tinkamumo finansuoti;
- rengti Pavienio projekto įgyvendinimo sutarties projektą ir pasirašyti šią sutartį;
- kontroliuoti viešųjų pirkimų procedūras, kaip nustatyta Pavienio projekto įgyvendinimo sutartyje;
- tikrinti ir tvirtinti projekto vykdytojo pateiktas pavienio projekto įgyvendinimo ataskaitas ir perduoti jas NKI;
- tikrinti, ar jokia pavienio projekto dalis nėra antrą kartą finansuojama iš bet kokio kito finansavimo šaltinio;
- įdiegus atitinkamą stebėjimo ir audito sistemą prižiūrėti ir kontroliuoti pavienio projekto įgyvendinimą vadovaujantis Pavienio projekto įgyvendinimo sutartimi;
- tikrinti projekto vykdytojo pateiktus mokėjimo prašymus. Tvirtinti išlaidų tinkamumą finansuoti atsižvelgiant į pavienio projekto įgyvendinimo būklę ir pateikti atitinkamą išvadą projekto vykdytojui;
- prireikus atlikti patikras pavienio projekto įgyvendinimo vietose;
- patikrinti, ar projekto vykdytojas gali susigražinti pridėtinės vertės mokestį (toliau – PVM), ir informuoti apie tai Šveicarijos institucijas pateikiant atitinkamą projekto vykdytojo deklaraciją (toliau – PVM deklaracija);
- gavus iš NKI informaciją apie paramos ir bendro finansavimo lėšų išmokėjimą, parengti ir pateikti Šveicarijos institucijoms mokėjimo paraiškas kartu su atitinkamais pagrindžiančiais dokumentais;
- įtarus pažeidimus naudojant paramos ir bendro finansavimo lėšas atlikti atitinkamą tyrimą ir apie tai pranešti NKI;
- iš projekto vykdytojo susigražinti nepanaudotas ar nepagrįstai išmokėtas arba panaudotas paramos ir bendro finansavimo lėšas vadovaujantis nacionalinės teisės aktais.

Nacionalinė teismų administracija veiks kaip projekto vykdytojas jos funkcijos yra šios:

- parengti galutinę projekto paraišką ir pateikti ją CPVA;
- teikti PVM deklaracijas kartu su galutine projekto paraiška CPVA;
- pasirašyti Pavienio projekto įgyvendinimo sutartį;
- įgyvendinti pavienį projektą ir vykdyti reikalingą kontrolę;
- įkurti Pavienio projekto priežiūros komitetą ir organizuoti jo darbą;
- vykdyti viešųjų pirkimų procedūras;
- tikrinti ir patvirtinti atliktų darbų, suteiktų paslaugų ir pristatytų prekių kiekį ir kokybę bei jų atitiktį atitinkamų sutarčių nuostatomis;
- parengti ir pateikti mokėjimo prašymus kartu nurodant Pavienio projekto įgyvendinimo būklę ir atitinkamus pagrindžiančius dokumentus CPVA, vadovaujantis Pavienio projekto įgyvendinimo sutartimi;

- gavus CPVA išvadas dėl išlaidų tinkamumo finansuoti, parengti mokėjimo paraiškas Valstybės išdui ir pateikti jas NKI;
- parengti ir pateikti CPVA Pavienio projekto priežiūros komiteto patvirtintas pavienio projekto įgyvendinimo ataskaitas;
- įtarus pažeidimus naudojant paramos ir bendro finansavimo lėšas apie tai pranešti NKI ir CPVA;
- CPVA reikalavimu sugrąžinti nepagrįstai išmokėtas ir (arba) panaudotas paramos ir bendro finansavimo lėšas;
- priimti atsakomybę už tai, kad jokia pavienio projekto dalis nebūtų antrą kartą finansuojama iš bet kokio kito finansavimo šaltinio.

Projekto vykdytojo Vidaus audito skyrius tiesiogiai atsiskaito projekto vykdytojo direktoriui. Pagrindinės Vidaus audito skyriaus užduotys bus atlikti projekto sistemos auditus vadovaujantis nacionalinės teisės aktais ir atsižvelgiant į Šveicarijos reikalavimus, išdėstytus Lietuvos ir Šveicarijos pagrindų susitarime, teikti informaciją apie sistemos auditus NKI.

Pavienio projekto priežiūros komitetą (toliau – Komitetas) sudarys NTA (pirmininkas), Kalėjimų departamento ir teismų atstovai. Į Komiteto posėdžius bus kviečiami Finansų ministerijos, CPVA (abi neturi balsavimo teisės) atstovai ir dalyvauti stebėtojų teisėmis ŠKB atstovai.

Komiteto funkcijos ir pareigos apima, bet jais neapsiriboja, šiuos veiksmus:

- stebėti pavienio projekto įgyvendinimą visuotiniu lygmeniu (ar įgyvendinama vadovaujantis Paramos susitarimu);
- imtis bet kokių priemonių, kurios, kaip manoma, reikalingos pavienio projekto tikslams visapusiškai įgyvendinti;
- pritari pavienio projekto įgyvendinimo ataskaitų veiklos ir finansinei dalims.

VI. Projekto biudžetas

1 lentelė
(mln. CHF)

Tinkamos finansuoti išlaidos					Netinkamos finansuoti išlaidos	Visos projekto išlaidos (paramos lėšos ir bendrasis finansavimas)
	Paramos lėšų suma	Nacionalinis bendrasis finansavimas				
		Nacionalinės valstybės lėšos	Kiti šaltiniai	Visa projekto bendrojo finansavimo suma		
Projekto valdymas	0,120	0,021	–	0,021	–	0,141
Įranga (įskaitant techninę įrangą, programinę įrangą ir mokymą naudotis įranga)	1,530	0,270	–	0,270	–	1,800
Teismų, NTA ir kalėjimų darbuotojų pažintiniai vizitai į ES ir ELPA šalis	0,070	0,013	–	0,013	–	0,083
Iš viso	1,720	0,304	–	0,304	–	2,024

Projektui iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto skirta bendrojo finansavimo suma sudarys 15 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų. Visi mokėjimai bus atliekami

laikantis tikslaus santykio: 85 proc. Šveicarijos paramos ir 15 proc. nacionalinio bendrojo finansavimo lėšų.

Projekto valdymo išlaidos tiesiogiai priskiriamos projekto įgyvendinimo išlaidoms, jas sudaro tik tinkamos finansuoti išlaidos. Pateikiamas preliminarus projekto valdymo išlaidų paskirstymas.

2 lentelė

Tinkamos finansuoti išlaidos	Visa suma (paramos lėšos ir bendrojo finansavimo lėšos) mln. CHF
Projekto valdymo išlaidos (patirtos tik projekto vykdytojo, įgyvendinančio projektą)	0,141
Personalo išlaidos (įskaitant socialinio draudimo įmokas ir visas kitas teisės aktuose nustatytas išlaidas, susijusias su įdarbinimo prievolėmis)	0,089
Viešinimas (informavimo paslaugos, informacinė medžiaga)	0,007
Auditas	0,031
Vertimas (raštu ir žodžiu)	0,010
Kitos išlaidos, jei yra tiesiogiai priskirtinos projekto valdymui ir tuo pagrindžiamos bei būtinos jam įgyvendinti (pvz., kelionės išlaidos, įskaitant projekte dalyvaujančių darbuotojų kelionės draudimo išlaidas ir dienpinigius)	0,004

Pastabos:

1. Pavieniui projektui įgyvendinti planuojama samdyti du žmones – projekto vadovą ir projekto finansininką.

2. Pasamdyti darbuotojai įgyvendinant visą Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programą dirbs išimtinai ir laikinai. Darbuotojų išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti, jei: a) jos ne didesnės nei projekto vykdytojo taikomi įprasti atlyginimo tarifai, b) darbuotojai, dalyvaujantys projekto įgyvendinime, yra nurodyti asmeniškai / konkrečiai, c) nė vienas administracijai priklausantis darbuotojas nėra valstybės tarnautojas.

3. Projekto valdymo išlaidų paskirstymas yra orientacini; prireikus sumos gali būti perskirstomos.

Įrangos išlaidos tiesiogiai priskiriamos projekto įgyvendinimo išlaidoms, jas sudaro tik tinkamos finansuoti išlaidos.

3 lentelė

Tinkamos finansuoti išlaidos	Visa suma (paramos lėšos ir bendrojo finansavimo lėšos) mln. CHF
Įrangos išlaidos (patirtos tik projekto vykdytojo, įgyvendinančio projektą)	1,800
Įranga (įskaitant techninę įrangą, programinę įrangą ir mokymą naudotis įranga)	1,800

Teismų, NTA ir kalėjimų darbuotojams planuojama surengti ne mažiau kaip tris pažintinius vizitus į ES ir ELPA šalis. Pažintinių vizitų išlaidos tiesiogiai priskiriamos projekto įgyvendinimo išlaidoms, jas sudaro tik tinkamos finansuoti išlaidos.

4 lentelė

Tinkamos finansuoti išlaidos	Visa suma (paramos lėšos ir bendrojo finansavimo lėšos) mln. CHF
Projekte numatytų pažintinių vizitų išlaidos (patirtos teismų, NTA ir kalėjimų darbuotojų)	0,083
Projekte dalyvaujančių asmenų kelionės išlaidos ir dienpinigiai (faktinės kelionės išlaidos, įskaitant kelionės draudimo išlaidas, dienpinigius ir apgyvendinimo išlaidos laikomos tiesioginėmis tinkamomis finansuoti išlaidomis, jei atitinka paramos gavėjo įprastai taikomą praktiką).	0,083

Ekonomiškumas, palyginti su alternatyvomis

Lietuvos Respublikos valstybės netolimos ateities biudžete nenumatytos jokios vaizdo konferencijų sistemoms skirtos lėšos.

Todėl atsižvelgiant į vaizdo konferencijų įrangos naudojimą teismuose galima aptarti dvi alternatyvas: Teismai turi ir naudoja vaizdo konferencijų įrangą arba jos neturi ir ja nesinaudoja. Pirmoji alternatyva ekonomiškumo požiūriu yra veiksminga, nes bus sutaupyta asmenims lydėti skirtų išlaidų dalis (o jų per metus susidaro apie 0, 75 mln. CHF) ir liudytojų ir ekspertų kelionėms į teismo posėdžius padengti skirtų finansinių išteklių (kurie per metus sudaro apie 0, 05–0,07 mln. CHF). Tai pat gali sutrumpėti kai kurių bylų nagrinėjimo laikas ir dėl to taip pat sumažėtų bylos nagrinėjimo išlaidos.

Antroji alternatyva yra ta, kad mūsų šalis ir toliau praras lėšas lydėdama į teismus įtariamuosius, kaltinamuosius ir nuteistuosius, o teismo procesams skirtos lėšos ir laikas nebus optimaliai panaudojami. Apibendrinant būtina pabrėžti, kad alternatyvų vaizdo konferencijų įrangos naudojimui nėra.

VII. VIEŠIEJI PIRKIMAI

Projekto vykdytojas viešuosius pirkimus atliks vadovaudamasis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu. Atsižvelgiant į pirkimų mastą, jie bus organizuojami nacionaline ar tarptautine (Europos) tvarka.

Numatomų viešųjų pirkimų sąrašas:

- 1) NTA, teismams ir kalėjimams skirta vaizdo konferencijų įranga, įskaitant įrangos administratorių ir instruktorių apmokymą, techninę ir programinę nuotolinių teismo posėdžių įrašymo ir saugojimo elektroniniu formatu įrangą;
- 2) vertimo paslaugos;
- 3) išorės audito paslaugos;
- 4) viešinimo paslaugos.

IX. POVEIKIS PLĖTRAI

Projekto įgyvendinimas bus stebimas pagal pagrindinius veiklos rodiklius, kurie išsamiai nurodyti 1 priede. Projekto stebėseną įgyvendins projekto vykdytojas dalyvaujant Pavienio projekto priežiūros komitetui.

IX. Horizontalieji klausimai

Aplinkosaugos aspektai	<p>Įdiegus vaizdo konferencijų sistemas labai sumažės procesų dalyvių, liudytojų, ekspertų ir t. t. atvežimo į teismą transporto išlaidos. Mažiau naudojantis transportu automatiškai sumažės aplinkos tarša.</p> <p>Įgyvendinus projektą sumažės popieriuje rašomų protokolų skaičius ir todėl teismo procesuose bus mažiau sunaudojama popieriaus, o dėl to galiausiai bus sunaudojama mažiau popieriaus žaliavos ir sumažės medienos popieriaus gamybai poreikis.</p>
Socialiniai ir ekonominiai aspektai	<p>Šie aspektai iš esmės atitiko projekto rezultatus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • visuomenės pasitikėjimo teismais didinimas; • lygių galimybių dalyvauti teismo procesuose visoms socialinėms grupėms (neįgaliesiems, turintiems psichologinių problemų asmenims) įgyvendinimas; • psichologinių barjerų pašalinimas – galimybė apklausti nukentėjusias šalis, nepilnamečius ir kitus proceso dalyvius; • bylinėjimosi išlaidų sumažinimas, o tai leidžia sumažinti pralaimėjusios bylos šalies išlaidas.
Lyčių lygybė	<p>Projektas neturi tiesioginio poveikio lyčių lygybės klausimams.</p> <p>Tačiau šie klausimai yra netiesiogiai susiję su projekto įgyvendinimu, technologijomis ir mokymu. Pažymėtina, kad bus atsižvelgiama į lyčių lygybės aspektus. Įrengtomis vaizdo konferencijų sistemomis galės naudotis tiek vyrai, tiek moterys.</p>

Mokėjimo planas

I. Avansiniams mokėjimams, kuriuos NKI išmokėjo projekto vykdytojui, kompensuoti skirtos išmokos:

Ataskaitinio laikotarpio Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Dokumentai, kurie turi būti pridėti prie mokėjimo paraiškos avansiniam mokėjimui	Numatoma išmokos suma, CHF
1.	[Susitarimo pasirašymo diena]–2011 m. gruodžio 31 d.	netaikoma	0,00
2.	2012 m. sausio 1 d.– 2012 m. birželio 30 d.	netaikoma	0,00
IŠ VISO			0,00

II. Patirtoms tinkamoms finansuoti išlaidoms (įskaitant avansus, išmokėtus tiekėjams) kompensuoti skirtos išmokos:

Ataskaitinio laikotarpio Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Dokumentai, kurie turi būti pridėti prie mokėjimo paraiškos	Numatoma išmokos suma, CHF
1.	<i>Susitarimo pasirašymo diena</i> –2011 m. gruodžio 31 d.	Tarpinė ataskaita	256,600,00
3.	2012 m. sausio 1 d.– 2012 m. birželio 30 d.	Tarpinė ataskaita	939,200,00
4.	2012 m. liepos 1 d.– 2012 m. gruodžio 31 d.	Tarpinė ataskaita	174,200,00
11.	2013 m. sausio 1 d.– 2013 m. kovo 15 d.	Paskutinė tarpinė ataskaita, pirmoji galutinė projekto ataskaita, galutinio finansinio audito išvados	323,700,00
12.	2013 m. kovo 16 d.– 2013 m. rugsėjo 15 d.	Antroji galutinė projekto ataskaita, apimanti atsiskaitymo, audito ir vertinimo išlaidas	26,300,00
IŠ VISO			1,720,000,00